

Toelichting op het gebruik

De Kloosterlijst bestaat uit elf onderdelen:

- deze inleiding
- de database met ruim 750 kloosters
- het bestand met uithoven en refugia
- het bestand met termijnhuizen
- het bestand met kapittels
- de eliminatielijst
- de concordantie
- de topografische index (pdf)
- de bibliografie (met afkortingenlijst; pdf)
- de archeologische bibliografie (pdf)
- het document 'Kloosters voor en na 1800' (pdf) (binnenkort beschikbaar)

In het hoofdbestand kan tekstueel gezocht worden op de Titel die aan elk record is toegekend, en op de velden IDNR (=identificatienummer), Parochie, Patroonheilige(n), Alias, Dioceses, Provincie, Gender en Stadia (met gebruikmaking van de thesaurus) of op combinaties daarvan. Daarnaast zijn tevens de numerieke zoekvelden Eerste en Laatste Vermelding beschikbaar. In de desbetreffende deelbestanden kunnen uithoven, refugia en termijnhuizen worden gevonden met als zoekvraag het klooster waarvan ze afhankelijk zijn of de plaats van deze onzelfstandige instellingen zelf.

In het hoofdbestand geeft de Titel boven elk record zoveel mogelijk de situatie weer waarin het klooster rond 1500 verkeerde, de periode waarin het middeleeuwse kloosterleven zijn hoogtepunt bereikte. Bij kloosters en religieuze huizen die al eerder waren verdwenen, is gehandeld naar bevind van zaken, en ditzelfde geldt voor de veertig kloosters uit de Nieuwe Tijd. Veranderingen worden gesignaleerd in de desbetreffende velden. Wijziging van status is traceerbaar via het veld Stadia, waar ook verplaatsingen worden gesignaleerd. Deze verplaatsingen zijn in detail te volgen via de Kloosterkaart; is verandering van toponiem in het spel, dan kan gezocht worden via de **Topografische index**. Bij de toponiemen is zoveel mogelijk gekozen voor de naam van de parochie, omdat de kerkelijke indeling - anders dan de wereldlijke - vlakdekkend, ondubbelzinnig en stabiel was (in ieder geval aan het eind van de Middeleeuwen). In enkele gevallen betekent dit dat een bekend klooster in de lijst onder een minder bekend toponiem te vinden is: Aduard, bijvoorbeeld, is geplaatst onder Franssum. De Topografische index is mede aangelegd om dergelijke verschillen te overbruggen. Deze index verwijst behalve naar de Kloosters ook naar de Uithoven en refugia, de Termijnhuizen, de Kapittels en de Eliminatielijst. Overigens is een naam als Aduard standaard ook opgenomen in het tekstueel doorzoekbare veld met aliasnamen. In de ruim 750 records van de database is een apart veld gereserveerd voor een verwijzing naar de corresponderende artikelen in het *Monasticon Batavum*. De afzonderlijke **Concordantie** van artikelen in het *Monasticon Batavum* op de identificatienummers van de Kloosterlijst maakt het mogelijk ook de omgekeerde weg te bewandelen. De **Bibliografie** dient voor alle deelbestanden samen, inclusief de inleiding; voor de archeologische publicaties is een aparte bibliografie aangelegd.

Het volledige Kloosterrecord bevat de volgende velden :

[Titel]	Zie boven
	Indien beschikbaar wordt een foto getoond, met zonodig daaronder enige toelichting.
	Eveneens in de kop van het record is een kaartuitsnede te zien met de locatie(s)

- en de daarop van toepassing zijnde beginjaren.
- IDNR: uniek identificatienummer (een letter en twee cijfers)
- Parochie: zie boven
- Huidige gemeente: de peildatum voor de gemeente-indeling is 1 januari 2015
- Patroonheilige: voorzover bekend
- Alias: een of meer aliasnamen
- Dioceses: bedoeld zijn de bisdommen van voor de herindeling in 1559
- Dioceses II: betreft de situatie in de zeventiende en achttiende eeuw
- Provincie: provincie, gewest, land
- Provincie II: betreft de politieke situatie in de zeventiende en achttiende eeuw
- Gender: m, v of m/v
- Stadia: de opgave is selectief en maakt geen aanspraak op volledigheid; de bedoeling is dat de gebruiker de geschiedenis van het klooster in grote lijnen kan volgen; de aanvang van veel kloosters ligt in het duister, en de aard van de eerste vermelding (stichting, toelating tot de orde, kapelwijding enzovoort) varieert, zodat hier uniformiteit niet binnen bereik lag; jaartallen met * betreffen het jaar zelf van de veranderingen, jaartallen zonder geven een *terminus ante quem*; KvUtrecht betekent: lid van het Kapittel van Utrecht; KvWindesheim = geïncorporeerd in het Kapittel van Windesheim, enzovoort; CvSibculo = behorend tot de colligatie van Sibculo. Voor de orde-aanduidingen zie het historisch overzicht en de uitleg van de Thesaurus (onder)
- Filiatie: informatie, voorzover beschikbaar, over de betrekking van het klooster tot een of meer oudere kloosters
- Einde kloosterleven: ook deze opgaven zijn van variabele aard en soms bij benadering, afhankelijk van de beschikbare gegevens: incorporatie bij een ander klooster of bij een van de in 1559 ingestelde nieuwe bisdommen, verbod op de katholieke eredienst, opheffing van zelfstandig goederenbeheer, instelling van een alimentatieregeling, afbraak van het klooster; de ‘Ridderlijke Duitse Orde, Balije Utrecht’ bestaat zelfs tot op de huidige dag, de johannieter orde is na een sluimerend bestaan van 325 jaar in 1909 opnieuw opgericht
- Verhalende bronnen (CK): bedoeld is het gedrukte repertorium Carasso-Kok (1981)
- Verhalende bronnen (NS): bedoeld is de op het web toegankelijke digitale database *Narrative Sources* (www.narrative-sources.be)
- Handschriften (SV): Middelnederlandse handschriften, zoals geregistreerd door Stoker en Verbeij (1997)
- Archivalia: verblijfplaats van archivalia; alleen substantiële fondsen zijn opgenomen
- Literatuur: selectie; opgenomen is met name die literatuur die bij de identificatie een rol heeft gespeeld
- Derde Orde: concordantie met de nummering van de Derde-Orde-conventen in Goudriaan (1998), Van Engen (2006) en *Mon. Traj.*
- Monasticon Batavum: concordantie, zie de toelichting hierboven
- ENK: code in het naslagwerk van het Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven (<http://www.erfgoedkloosterleven.nl/>)
- MeMO: verwijzing naar de database Medieval Memoria Online, die de gegevens over de middeleeuwse dodengedachtenis tot 1580 systematisch beschikbaar stelt (<http://memo.hum.uu.nl/database/index-nl.html>). Deze database signaleert memorieobjecten en –voorstellingen en memorieteksten en bevat beknopte beschrijvingen van de middeleeuwse kerkelijke instellingen waaruit dit memoriemateriaal afkomstig is, onder andere van een 160-tal kloosters. Het in dit nieuwe veld opgenomen nummer verwijst naar deze instituties

Van Deventer: voorkomen op de desbetreffende stadsplattegrond van Jacob van Deventer; de getallen tussen [] verwijzen naar de toelichting in de editie Koeman, Visser en Van der Krogt (1992-2001)

Rijksmonument: volgens het Monumentenregister onderhouden door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)

Coördinaten: volgens het systeem van de Rijksdriehoeksmeting zoals verwerkt in de *Grote Topografische Atlas van Nederland 1:50.000*; a = linksboven, b = rechtsboven, c = linksonder, d = rechtsonder het snijpunt van de beide assen

Archeologisch monument: volgens het Archeologisch Monumentenregister van de RCE; zie de AMK (<https://archeologieinnederland.nl/amk-en-ikaw>)

Archeologische status: beschermd of terrein van (hoge) waarde
aw = van archeologische waarde
haw = van hoge archeologische waarde
zhaw = van zeer hoge archeologische waarde
zhawb = van zeer hoge archeologische waarde, beschermd

Archeologische activiteit: opgravingen, waarnemingen, archeologische begeleiding
aanv = aanvullend
begel = begeleiding
def = definitief
inv (ook in samenstellingen) = inventarisatie
opgr = opgraving
oz (ook in samenstellingen) = onderzoek
waarn = waarneming

Archeologische publicatie: literatuur beschikbaar in het publieke domein; geen interne / voorlopige rapportages

Eerste vermelding: numeriek veld. Raadpleeg ook altijd de bijzonderheden vermeld in het veld 'Stadia'

Laatste vermelding: numeriek veld. Raadpleeg ook altijd de bijzonderheden vermeld in het veld 'Einde kloosterleven'.